

Beslut om kött från tama hov- och klövdjur

Här ger Livsmedelsverket en instruktion för hur kontrollen ska genomföras av verkets egen personal utifrån kraven i lagstiftningen.

Den här instruktionen ger dig som officiell veterinär eller officiell assistent bindande anvisningar för beslut om kött från tama hov- och klövdjur efter utförd köttbesiktning.

Instruktionen grundar sig på förordning (EU) 2019/627, förordning (EU) 2017/625 och förordning (EU) 2019/624.

För övrig instruktion för offentlig kontroll vid slakt av tama hov- och klövdjur se nedan:

Instruktion - Besiktningsgång för tama hov- och klövdjur

Principer för beslut om kött

Efter utförda kontroller efter slakt ska officiell veterinär fatta beslut om otjänligförklarande som åtgärd vid bristande efterlevnad av kraven för färskt kött, se artikel 45 i förordning (EU) 2019/627. Beslut om otjänligförklarande ska vara skriftliga, se artikel 138.3 i förordning (EU) 2017/625. Beslut om otjänligförklarande innebär att köttet förklaras otjänligt som livsmedel.

Beslut om otjänligförklarande ska baseras på vad som framkommit i kontrollen och aktuell lagstiftning.

Besluten ska vara proportionerliga i förhållande till de förändringar som hittats, det vill säga att mer kött än nödvändigt ska inte otjänligförklaras för att avlägsna förändringar.

Beslut	Indikation
TO - Totalt Otjänligförklarande av slaktkroppen och tillhörande slaktbiprodukter (inklusive blodet).	<p>Beslut om totalt otjänligförklarande (TO) ska fattas om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • påvisade förändringar indikerar en allmänt utbredd sjukdom, • tecken på allmän påverkan påvisas, • påvisade lokala förändringar bedöms vara orensbara <p>och/eller om</p> <ul style="list-style-type: none"> • officiell veterinär bedömer köttet olämpligt som livsmedel motiverat av risker för livsmedelssäkerheten. <p>Se även allmänna regler för beslut om kött nedan.</p>
LO - Lokalt otjänligförklarande av förändrade delar av slaktkroppen och/eller tillhörande slaktbiprodukter.	<p>Beslut om lokalt otjänligförklarande (LO) ska fattas om påvisade förändringar är lokala och möjliga att rensa bort.</p> <p>Observera att lokala infektioner innefattar reaktioner i regionala lymfknotor sekundärt till den lokala infektionen. Se definition under avsnittet Viktiga begrepp.</p> <p>Viktiga begrepp</p> <p>Se även allmänna regler för beslut om kött nedan.</p>
GK - Godkännande av slaktkroppen och tillhörande slaktbiprodukter.	<p>Godkännande av slaktkroppar sker genom att ett kontrollmärke anbringas. Kontrollmärket anbringas efter att den offentliga kontroll som avses i artikel 18.2 a och c i förordning (EU) 2017/625, besikning före och efter slakt, har utförts.</p> <p>Kontrollmärket får bara anbringas om det vid denna kontroll inte har konstaterats någon bristande efterlevnad som gör att köttet bedöms vara otjänligt som livsmedel, se artikel 18.4 i förordning (EU) 2017/625.</p>
GV - Godkännande av slaktkroppen och tillhörande slaktbiprodukter med villkor.	<p>Beslut om godkännande med villkor ska fattas om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • livsmedelsföretagaren har förutsättningar och avser att genom frysning tjänliggöra en slaktkropp med lokal förekomst av dynt, se artikel 30.2 i förordning (EU) 2019/627 • behov finns att villkora användning av kött från nödslaktade djur enligt artikel 47 i förordning 2019/627.

Allmänna regler för bedömning och beslut om kött

Tabellerna nedan beskriver de allmänna regler som används för att fatta beslut om kött.

Bedömning av lokal förändring	LO	TO
Rensbar	x	
Orensbar		x
Med sekundär allmän påverkan, se allmän förändring nedan		
Med sekundär allmänt utbredd sjukdom, se allmän förändring nedan		

Bedömning av allmän förändring	LO	TO
Akut sjukdom		x
Kronisk sjukdom - rensbar	x	
Kronisk sjukdom - orensbar		x
Kronisk sjukdom med sekundär allmän påverkan - rensbar	x	
Kronisk sjukdom med sekundär allmän påverkan - orensbar		x

Bedömning vid lokal/allmän förändring med risk för livsmedelssäkerheten	LO	TO
Rensbar	x	
Orensbar		x

Hur de allmänna reglerna för bedömning och beslut om kött ska tillämpas exemplifieras för vissa utvalda sjukliga och andra förändringar i sammanställning beslut om kött.

Dock finns tillfällen då de allmänna reglerna inte kan tillämpas och undantag måste göras. Vilka dessa undantag är och motiveringen till undantagen framgår under sammanställning beslut om kött.

Sammanställning beslut om kött

Ansvarsfördelning vid beslut om kött

Besiktning efter slakt sker av officiell assistent och officiell veterinär. Dessutom har livsmedelsföretagaren ett ansvar att avlägsna sjukliga förändringar och andra avvikelser. Ansvar och befogenheter för respektive roll beskrivs nedan.

Officiell assistents ansvar

Om officiell assistent vid besiktningen efter slakt bland annat påvisar eller misstänker att djuret lider av en sjukdom eller ett tillstånd som kan inverka menligt på människors hälsa ska officiell veterinär utföra besiktning efter slakt enligt artikel 8 i förordning (EU) 2019/624. Ytterligare undersökningar ska bland annat göras om det är nödvändigt för att ställa en definitiv diagnos av misstänkt fara eller för att påvisa vissa sjukdomar, artikel 14 i förordning (EU) 2019/627. När det finns indikationer på en potentiell risk för människors eller djurs hälsa eller för djurskyddet ska den officiella veterinären i vissa fall utföra en utvidgad besiktning enligt artikel 24 i förordning (EU) 2019/627. Det gäller också om officiell assistent bedömer att en lokal sjukdom eller förändring kan föranleda totalt otjänligförklarande av slaktkropp och organ eller betydande lokalt otjänligförklarande. Det vill säga >10kg eller väsentlig andel av slaktkroppen enligt Livsmedelsverkets interna instruktioner.

I sådana fall ska den officiella assistenten besluta om beslagtagande av slaktkropp med tillhörande slaktbiprodukter och därefter hantera/märka beslagtaget kött på det sätt som är överenskommet vid den aktuella anläggningen. Detta för att tydligt visa att köttet ännu inte godkänts för användning som livsmedel och att utvidgad besiktning ska ske. Hanteringen/märkningen ska vidare säkerställa sambandet mellan slaktkropp och slaktbiprodukter för att uppfylla kraven i avsnitt I, kapitel IV, punkt 13 i bilaga III till förordning (EG) nr 853/2004.

Vid påvisande av mindre betydande lokal sjukdom eller förändring, som endast föranleder otjänligförklarande av <10 kg eller mindre betydande andel av slaktkroppen eller slaktbiprodukterna, ska officiell assistent, enligt Livsmedelsverkets interna instruktioner, själv fatta nödvändiga beslut om lokalt otjänligförklarande av kött. Vid sådana beslut ska den officiella assistenten, genom lämplig och överenskommen markering/kommunicering, informera livsmedelsföretagaren om vilka delar av köttet som otjänligförklarats så att dessa kan rensas bort av livsmedelsföretagaren.

Livsmedelsföretagarens ansvar

För livsmedelsföretagaren innebär det att företaget ansvarar för att inrätta rutiner för att säkerställa att sjukliga förändringar och andra avvikelser avlägsnas fullständigt och på ett hygieniskt sätt i enlighet med avsnitt I, kapitel IV, punkt 16 i bilaga III till förordning (EG) nr 853/2004. Det ställer bland annat krav på att det finns utbildad personal för ändamålet. Att livsmedelsföretagaren har rutiner för denna hantering och att de följs ska kontrolleras av Livsmedelsverket i enlighet med artikel 3 i förordning (EU) 2019/627.

Officiell veterinärs ansvar

Officiell veterinär ska alltid utföra utvidgad besiktning av sådant kött som officiell assistent beslagtagit för utvidgad besiktning i enlighet med artikel 8 i förordning (EU) 2019/624, artikel 14 och 24 i förordning (EU) 2019/627 samt Livsmedelsverkets interna instruktioner. Efter utförd besiktning ska officiell veterinär bedöma om köttet anses vara tjänligt som livsmedel eller fatta beslut om otjänligförklarande.

Vid påvisande av tecken på allvarliga zoonotiska sjukdomar och sjukdomar upptagna på OIE:s (The World Organisation for Animal Health:s) lista samt i Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1999:102) om epizootiska sjukdomar ska officiell veterinär vidta åtgärder. Vilka åtgärder som ska vidtas framgår av Livsmedelsverkets "Checklista över de viktigaste inledande åtgärderna då allvarlig, mycket smittsam epizootisk sjukdom misstänks hos djur som kommit in till slakteri". Checklistan finns i beredskapsportalen.

OIE:s lista över sjukdomar - World organisation for animal health - OIE

Beredskapsportalen – endast tillgänglig för Livsmedelsverkets personal

Sammanställning beslut om kött

Nedanstående sammanställning kompletterar "Allmänna regler för bedömning och beslut om kött" med exempel på sjukliga och andra förändringar och vilka beslut de ska leda till. Om det för en specifik förändring inte framgår annat av sammanställningen, ska beslut om kött fattas enligt de allmänna reglerna.

Allmänna regler för bedömning och beslut om kött

Sammanställningen är uppdelad i tre delar, dessa finner du på separata sidor via länkarna nedan.

A - Allmänna förändringar och tillstånd

B - Lokala förändringar

C - Etiologisk indelning

Märkning av otjänligförklarade slaktkroppar och slaktbiprodukter

Att slaktkroppar och slaktbiprodukter otjänligförklarats ska visas på ett tydligt sätt, till exempel genom märkning. En överenskommelse mellan företaget och den officiella veterinären om hur det ska ske ska bestämmas lokalt på varje anläggning. Eftersom köttet är slakteriets egendom får inga förstörande ingrepp göras på slaktkroppen utan tillstånd från eller överenskommelse med slakteriet, eftersom sådana ingrepp förstör slaktkroppen och omöjliggör/försämrar möjligheterna till ett eventuellt tjänliggörande.

Vid beslut om lokala otjänligförklaranden som kräver rensning av delar av en slaktkropp ska den officiella veterinären eller officiella assistenten tydligt ge slakteripersonalen anvisningar om vad som ska rensas och i vilken omfattning rensning ska ske. Hur sådana anvisningar ska ges ska bestämmas lokalt på varje anläggning.

Hantering av otjänligförklarade slaktkroppar och slaktbiprodukter

Slaktkroppar och slaktbiprodukter, som vid besiktning efter slakt helt eller delvis otjänligförklaras som livsmedel, ska under den officiella veterinärens kontroll snarast avskiljas från övrig slakthantering för att inte förorena andra slaktkroppar avsedda till livsmedel. Sådan veterinärkontroll ska ske som inspektion och/eller revision och utföras i enlighet med instruktionen "Kontroll av livsmedelsföretagare",

Kontroll av livsmedelsföretagare

Registrering av påvisade förändringar

Här nedan följer instruktioner för hur registrering och kodförteckning ska ske.

Registrering

För ökad likformighet i diagnostik och registrering vid olika slakterier samt för att uppfylla kraven som ställs i förordning (EU) 2019/627 på dokumentation och utvärdering av kontrollerna, ska vissa förändringar som påvisas vid besiktningen efter slakt registreras i enlighet med kodförteckningen nedan. Registreringen ska göras direkt i datasystem (företagets eller public 360/slaktappen), med hjälp av registreringslappar, eller på annat sätt som ger motsvarande resultat. Samtliga påvisade förändringar, som har en kod, ska registreras för varje djur.

Kodförteckning

Koder ska registreras i enlighet med följande förteckning. För vissa av diagnoserna i denna krävs att utvidgad besiktning utförs. Utöver utvidgad besiktning ska verifierande undersökning alltid utföras för att säkerställa att rätt registrering sker om tveksamhet råder avseende bedömningen av de påvisade makroskopiska förändringarna.

Kod	Diagnos	Registrering	Kommentar
01/02	Salmonella	Vid verifierad diagnos eller påvisad förekomst av salmonellabakterier.	Inkluderar sekundär salmonella-kontamination. För mer info se C - Etiologisk indelning - Bakteriella sjukdomar - Salmonellos, Salmonellakontamination Salmonellos, salmonella-kontamination
03/04	Tuberkulos, human och bovin	Vid verifierad diagnos.	Utvidgad besiktning.
05/06	Atypisk mykobakterios	Kod 06: Enbart primärkomplex (käklymfknotor, kröslymfknotor, lever), Kod 05: Generaliserad sjukdom (med förändringar spridda till lungorna/mjälten).	Utvidgad besiktning.
09/-	Trikinos	Vid verifierad diagnos.	
11/12	Cysticerkos	Vid verifierad diagnos.	Utvidgad besiktning. Avser cysticerkus i tvärstrimmig muskulatur: bovis (nötkreatur), ovis (får) och cellulosae (svin). Cysticerkus tenuicollis (får, svin och nötkreatur) återfinns subperitonealt och ska inte registreras.
-/14	Echinokockos	Vid verifierad diagnos.	Utvidgad besiktning.

Kod	Diagnos	Registrering	Kommentar
-/16	Onkocerkos	Vid makroskopiska fynd.	OBS! Diagnos endast hos nötkreatur (ev. får) och häst. Subkutana, ev. grönaktiga förändringar i tunn hud, böjsenor och ligament främst kring extremiteternas nedre leder. Likartade förändringar i övriga lokalisationer se kod 54 Parafilarios.
17/18	Rödsjuka	Vid typiska huderytem hos svin.	Typiska huderytem är romboida upphöjningar.
19/-	Allmänt utbredd sjukdom, septikemi	Vid makroskopiska fynd.	Begreppet septikemi inkluderar pyemi, viremi, parasitemi, fungemi och toxinemi.
21/-	Radioaktiva substanser	Vid verifierad förekomst.	
23/-	Otillåten halt av bakteriehämmande substanser	Vid verifierad förekomst.	
25/26	Tumör	Vid makroskopiska fynd.	Inkluderar även lymfom och ev. leukos.
27/28	Traumatisk serosit (vasst)	Vid förändringar som bedöms ha orsakats av vasst.	Inkluderar alla förändringar med vasst som grundorsak, traumatisk peritonit, perikardit, splenit m.fl.
29/30	Abscess	Vid makroskopiska fynd.	Avser bölder i slaktkroppen.
31/32	Ledskada	Vid ledskada.	Inkluderar alla typer av ledsador, såväl infektiösa som inte infektiösa. Observera att akut septisk artrit registreras på kod 19.
33/34	Avvikande utseende	Anemi, ikterus, porfyri m.fl. typer av avvikande utseende.	Dålig avblodning ska registreras på kod 43/44

Kod	Diagnos	Registrering	Kommentar
35/36	PSE, svin	Vid blek färg samt vätskeavgivande och trådig struktur på muskulaturens snittytor.	Om förändringen beror på haveri i produktionen och att slaktkroppen blivit hängande för länge registreras kod 51/52 om företaget inte själva fattar beslut om otjänligförklarande. Motsvarande förändringar hos nötkreatur (DFD) registreras inte.
-/38	Leverförfettnig	Vid otjänligförklarande av levern pga. leverförfettnig.	
39/40	Äldre trauma	Vid äldre skador på slaktkroppen	Till exempel sår, blödningar och frakturer. Vid blödningar och blåmärken registreras skador lika stora som, eller större än, en handflata på gris, får och kalv. På vuxna nöt och häst registreras skador som är lika stora som, eller större än, två handflator. Misstanke om bristande djurskydd hanteras separat. Vid misstanke om bristande djurskydd, följ gällande riktlinjer för hantering av djur vid fynd efter slakt.
41/42	Färskt trauma	Vid färska skador på slaktkroppen	Till exempel sår, blödningar och frakturer. Vid blödningar och blåmärken registreras skador lika stora som, eller större än, en handflata på gris, får och kalv. På vuxna nöt och häst registreras skador som är lika stora som, eller större än, två handflator. Misstanke om bristande djurskydd hanteras separat. Vid misstanke om bristande djurskydd, följ gällande riktlinjer för hantering av djur vid fynd efter slakt.
43/44	Dålig avblodning	Vid bristande eller utebliven avblodning oavsett orsak.	

Kod	Diagnos	Registrering	Kommentar
45/46	Awikande lukt	Vid onormal lukt, t.ex. acetonlukt, foder, var, urin, gödsel och andra lukter.	Utvidgad besiktning.
47/48	Utmärgling/ avmagring		För diagnosen utmärgling krävs att serös atrofi påvisas vid besiktningen efter slakt. Höggradig avmagring ska anses föreligga om muskel- och fettvävnad är höggradigt atrofierad med tydligt synliga revben och ryggkotor. Se även skiss i avsnitt A - Allmänna förändringar - Utmärgling och avmagring Utmärgling och avmagring
51/52	Övrig orsak	Vid förekomst av sjukliga eller andra förändringar som inte har en egen kod och som behöver rensas eller genomgå utvidgad besiktning av officiell veterinär för eventuellt beslut om LO eller TO.	Det är upp till varje anläggning att upprätta rutiner för kommunikation med företagen angående rensning och utvidgad besiktning. Kod 52 kan användas för ändamålet.
53/54	Parafilaris	Vid makroskopiska fynd.	OBS! Diagnos endast hos nötkreatur (och häst). Parafilaria förekommer hos häst, men finns i dagsläget bara i Östeuropa. Härdformiga blödningar och ödem med gulgrön missfärgning och metallisk lukt vanligen lokaliserade till subkutan och intramuskulär bindväv på djurets övre hälft från hals till länd.
-/56	Njurförändringar/ njurskada	Registreras vid njurförändringar såsom exempelvis petechiella blödningar, pyelonefrit, amyloidos, mykotoxinförändringar mm. Cystor i njurarna registreras om cystorna är så pass stora eller många att de påverkar större delen av njuren/njurarna. Enstaka mindre cystor registreras inte.	Vid tumörförändringar i njurarna används kod 25/26.
-/58	Svansskada, svin	Vid tydliga bitskador på svansen samt andra svansskador där minst halva svansen bedöms ha förlorats.	Gäller även helt avläkta skador oavsett orsak. Svansskada på andra djurslag registreras inte på kod 58.

Kod	Diagnos	Registrering	Kommentar
59/60	Peritonit	Vid bukhinne-inflammation som inte är orsakade av vasst. Vid akuta peritoniter samt härdformiga kroniska adherenser när det fibrösa ärret eller ärren har en utbredning på bukväggen ≥ 3 cm.	Vid vasst används kod 27/28.
-/62	SEP (swine enzootic pneumonia)	Vid SEP hos svin med en minimiutbredning på måttlig pneumoni i minst tre lunglobber eller höggradig pneumoni i en lob.	Koden är reserverad för bara SEP hos svin. Liknande pneumonier hos andra djurslag ska registreras med kod 64.
-/64	Övriga pneumonier	Vid pneumonier som inte kan registreras under 62, 72 eller 74.	Etiologin för pneumonier hos nötkreatur och får är svår att bedöma makroskopiskt. Dessa pneumonier kan därför registreras med kod 64. Koden ska också användas för att registrera pyemisk pneumoni till exempel i samband med svansbitning hos svin. Parasitära skador i lungorna på svin registreras inte.
-/72	Fibrinonekrotiserande pneumoni (APP)	Vid makroskopiska förändringar.	Diagnosen avser pneumoni med typiska förändringar och lokalisation för APP (Actinobacillus pleuropneumoniae) hos svin.
-/74	Pneumoni, lungmask	Får: Vid minst 10 granulom med eller utan påvisad parasit oavsett storlek och ålder eller vid endast 1 granulom med eller utan påvisad parasit om granulomet är > 1 cm. Övriga djurslag: Vid typiska makroskopiska förändringar med eller utan påvisad lungmask.	Nematoder från någon mm i storlek till 6-8 cm fritt i bronker och bronkioli och/eller rödgula-grå granulom i lungparenkymet.
-/76	Pleurit/ Perikardit	Vid akuta pleuriter samt härdformiga kroniska adherenser när det fibrösa ärret eller ärren har en utbredning på bröstväggen ≥ 3 cm. Vid akuta, exsudativa perikarditer.	Perikarditer av äldre datum behöver inte registreras såvida det inte rör sig om traumatisk perikardit sekundärt till vasst. Sådana traumatiska perikarditer registreras med kod 28.

Kod	Diagnos	Registrering	Kommentar
-/78	Pleurit och perihepatit	Vid pleuritutbredning enligt kod 76 och samtidig perihepatit som föranleder otjänligförklarande av hela levern.	Enbart perihepatit registreras under kod 88, Övriga leverskador.
-/80	Stora leverflundran (Fasciola hepatica)	Vid påvisande av parasiten.	Se även C - etiologisk indelning - Parasitära sjukdomar - Stora leverflundran Stora leverflundran
-/82	Lilla leverflundran (Dicrocoelium dendriticum)	Vid påvisande av parasiten.	Se även C - etiologisk indelning - Parasitära sjukdomar - Lilla leverflundran Lilla leverflundran
-/84	Parasitär leverskada	Parasitära granulom: Vid färska tydliga granulom eller vid minst 10 väl definierbara kroniska granulom.	Diagnosen avser s.k. "white spots" hos svin och parasitära granulom hos andra slaktdjur. Med parasitära granulom menas nodulära, solida knutor innehållande stora mängder eosinofila granulocyter som ger knutorna en grönaktig färg. Knutorna kan bli tuberkelliknande genom ostvandling och förkalkning.
-/86	Leverabscess	Vid leverabscesser oavsett etiologi.	Diagnosen avser leverabscesser hos samtliga djurslag.
-/88	Övrig leverskada	Vid otjänligförklarande av levern pga. förändringar som inte inkluderas i någon annan kod.	Till exempel teleangiectasi, perihepatit, cirrhos, stas. Perihepatit behöver endast registreras under 78 om samtidig pleurit föreligger.

Kod	Diagnos	Registrering	Kommentar
-/90	Mastit	Vid mastit akut eller kronisk.	Avser mastit hos samtliga djurslag. Observera att diagnosen i normalfallet ska kunna baseras på okulär besiktning. Anskärning och undersökning av juverlumfknutorna görs bara i de fall utvidgad besiktning är nödvändig för att kunna bedöma om köttet är lämpligt som livsmedel eller inte. Ytterligare anskärning får endast ske om juvret är avlägsnat från slaktkroppen och faktiskt behov av anskärning finns för att kunna ställa diagnosen.
91/92	Endokardit	Vid endokardit akut eller kronisk.	
93	Kemiska rest- och otillåtna substanser	Vid påvisad förekomst.	
98	Fullgånget foster		Enbart indikator. Utöver registrering hanteras fullgångna foster enligt instruktion gällande djurskydd.
99	Kalv/kulting/lamm/föl/killing under 7 dagars ålder		Används för nyfödda eller juvenila djur. Omfattar även djur födda på slakteri. Koden ska inte användas för moderdjuret.
101	Utebliven AMI	Vid otjänligförklarande av djur som slaktats utan att genomgå besiktning före slakt.	
103	Utebliven total PMI	Vid otjänligförklarande då fullständig besiktning efter slakt inte har kunnat genomföras.	

Dokumentation av beslut om kött

Vid beslut om kött ska följande vara skriftliga:

- Totalt otjänligförklarande.
- Lokalt otjänligförklarande om >10 kg eller, enligt veterinärens bedömning, väsentlig del av slaktkroppen otjänligförklarats.
- Beslut om godkännande med villkor av slaktkroppar med dynt (*Cysticercus bovis* och *ovis*) som ska tjänliggöras genom frysning.
- Övriga beslut vid behov eller efterfrågan.

Följande blanketter berörs av instruktionen om tillgång till Public 360° saknas:

- Beslut vid slakt (LIVS 054) – för skriftliga beslut om kött
- Journal för utvidgad besiktning efter slakt (LIVS 052) – för dokumentation av fall som hålls kvar i avaktan på resultat från utvidgad besiktning efter slakt

Blanketter - Tama hov- och klövdjur

Blanketter som fylls i elektroniskt eller manuellt ska hanteras enligt anvisningen i respektive blankett.

Beslut på blanketter ska överlämnas till personal som har tillgång till 360° för registrering i systemet i efterhand. Med besluten ska det alltid följa en överklagandehänvisning.

Viktiga begrepp

Begrepp	Definition
Akut förändring	Pågående, aktiv förändring som inte är inkapslad. Inkluderar kroniskt aktiva förändringar som t.ex. verrukös endokardit.
Allmän påverkan	Makroskopiskt iakttagbara patologianatomiska tecken hos det slaktade djuret på att ett primärt sjukligt eller annat tillstånd givit upphov till sekundära förändringar eller andra avvikelser t.ex. avmagring till följd av en kronisk tarmsjukdom.
Allmänt utbredd sjukdom	Spridning av en sjuklig förändring till ett eller flera organsystem/vävnader utöver det ursprungligt drabbade. Fyndregistrering vid besiktning efter slakt avser endast allmänt utbredd sjukdom av typen allmän infektion (se septikemi nedan).
Atrofi	Förtvining av en cell, vävnad eller ett organ.
Avmagring	Atrofi av muskel- och fettvävnad orsakad av foderbrist eller sjukdom.
Benign tumör	Lokalt tillväxande nybildning som sällan eller aldrig metastaserar.
Chip	Annat namn för transponder som används för märkning och identifiering av bland annat häst.
Cirkulationsrubbing	Hyperemi och ödembildning i slaktkropp och inälvor, allmänt eller lokalt till följd av försämrad cirkulation.
Fungemi	Septikemi orsakad av svamp/jästsvamp i blodet. Ses troligtvis endast hos immunosupprimerade individer.
Malign tumör	Invasiv nybildning som tenderar att metastasera.
Organoleptisk avvikelse	Avvikelse som kan upplevas med sinnesorgan (syn, hörsel, känsel, lukt och smak).
Parasitemi	Septikemi orsakad av parasitförekomst i blodet.
Pyemi	Septikemi orsakad av pyogena bakterier i blodet.
Septikemi (sepsis)	Allmänt utbredd sjukdom orsakad av levande/tillväxande patogena organismer (bakterier, virus, parasiter, svamp) eller deras toxiner i blodet. Synonymt med blodförgiftning (allmäninfektion). I begreppet ingår bland annat pyemi, viremi, parasitemi, fungemi och toxinemi.
Serös atrofi	Förtvining genom vätskeartad omvandling av fettvävnad i samband med höggradig avmagring och utmärgling.
Toxinemi	Septikemi orsakad av bakteriella eller metaboliska toxiner i blodet.
Tumör	Självständigt tillväxande cellanhopningar bestående av celler med ursprung i någon av värdjurets vävnader. Tillväxten kan vara benign eller malign. Se malign respektive benign tumör.
Utmärgling	Tillstånd med vätskeartad omvandling, serös atrofi, av fett i benmärgen och/eller kring hjärtats kranskärl samt allmän avmagring.
Utvidgad besiktning efter slakt	En besiktning som omfattar mer än vad besiktningsgången för respektive djurslag kräver. För mer information, se instruktionen genomförande av offentliga kontroller vid slakt av tama hov- och klövdjur.
Viremi	Septikemi orsakad av virusförekomst i blodet

